

Injúries

L'ANIVERSARI de Joan Oliver, "Pere Quart" —en feia 86 el darrer dijous d'un novembre fred— ha resultat cendrós perquè plana damunt l'escriptor l'acció judicial per querrela interposada arran de les declaracions de l'illustre poeta el 17 d'agost d'enguany, al programa "Recull Informatiu". (El 17 d'agost: i tants que diuen que per aquells ravals del calendari ningú no es mira la pantalleta!)

He escoltat una vegada i una altra les tals declaracions: l'Oliver diu en veu alta allò que tants milers de ciutadans subscriurien. Sobre la virtut del honor militar, sobre els límits polítics de l'Estatut de Sau, sobre la petulància de massa pretesos intel·lectuals, sobre la mediocritat d'una part del nostre teatre, etc. I amb això Joan Oliver, que és per damunt de tot un home de teatre —va ser, anys i anys, mestre de la facècia, de la imprevisió, del discurs brillant, de la postilla inoportunament oportuna— es limitava a dir que "ell era ell", que els anys poden modificar les forces i les aparences però mai l'estructura sòlida del fet diferencial personalíssim. L'Oliver rebentista, contra una societat edulcorada i autocomplaent, és el "Pere Quart" que ja l'any 1934 havia denunciat Hitler:

*"Per segar roses la des-
[tral us cal,
Adolf, brètol total?"*

I el qui, entre els darrers versos publicats, continua exercint de profeta —la fascinació de "Pere Quart" pels "rols" dels personatges bíblics!:

*"Ningú no bastirà la
[seva casa
damunt fonaments
[fluixos.
Mai no emprendre la
[nau una singlada
si abans no lleva l'an-
[cora.
Conserves velles ranci-
[egen, poden.
Cal derrocar les obres
[ruinoses.
Més val partir de zero
[que de femta".*

Aquesta literatura sapiencial de maledicció profètica ha tingut conreadors il·lustres. Per a mi, i després de "Marinero en la tierra", la millor poesia de Rafael Alberti és quan fa de poeta de la maledicció. I també Neruda pot ser barroc en l'art de l'insult. Barroc i genial. Fins i tot un poeta tan divers com Agustí Bartra, a "Cartell per als murs de la meua pàtria" pot ser definitivament cruel amb els hipòcrites que pretenen ignorar-lo.

Joan Maragall deia, tot elogiant els joves, que només allò que és caduc, podrit, no resisteix la riulla franca dels qui encara no obeeixen codis protocol·laris. Ai de la cultura i de la vida política catalana, si no resisteix els sarcasmes elementals, unidimensionals, però lúcids, d'un poeta viu i actiu... que va néixer, encara, el segle XIX!

IGNASI RIERA

Jaume Lorés evoca la figura de Joan Vinyoli. La seva obra —diu— em va fer recuperar el gust per la lectura de poesia que l'onada realista m'havia fet perdre. Una evocació del poeta que ara rep el reconeixement que sovint se li negà en vida

Joan Vinyoli i una particular reconciliació amb la poesia

L'ENTRANYABLE mossèn Ballarín —L'Oraclé de Queralt pels qui creuen en els oracles— em deia amb afectuosa murrieta que a Catalunya existia un poeta de tants pocs versos que tenia el sinistre acudit de posar "El callat" com a títol al seu darrer llibre. Com feia també barrila del fet que el senyor Francesc Gomà, aleshores l'esperança blanca de la filosofia catalana, s'hagués passat molts anys fent una tesi sobre el "no-res". Per cert: quan el Dr. Gomà va guanyar la seva càtedra uns amics li van dedicar un sopar. En assumptes de càtedra el Dr. Gomà havia estat una víctima propiciatòria com el Dr. Antoni Vilanova. El senyor Pujol, en Jordi, que llavors no era president i encara no havia fundat Convergència, es veié obligat a dir una frase històrica: "Dr. Gomà, ho celebrem molt per Catalunya". El Dr. Gomà en un repte de sinceritat, després d'haver-ne passat de verdes i de madures durant tants anys, va respondre impertèrrit: "Jordi, jo me n'alegro molt per mi". Així m'ho ha explicat l'ignasi Solà Morales, testimoni d'aquell sopar en un restaurant de la Ronda de Sant Pere. Ara quan l'autor de "El callat" ha demostrat que podia escriure tants versos, i li han arribat els honors després de la mort i llargs anys d'estretors i dificultats, n'hi ha molts que se n'alegren per Catalunya, uns altres que es tornen histèrics perquè el premi l'hi han donat a Madrid, i jo només tinc forces per alegrar-me en el record i en la memòria d'en Joan Vinyoli.

Una poesia creixent

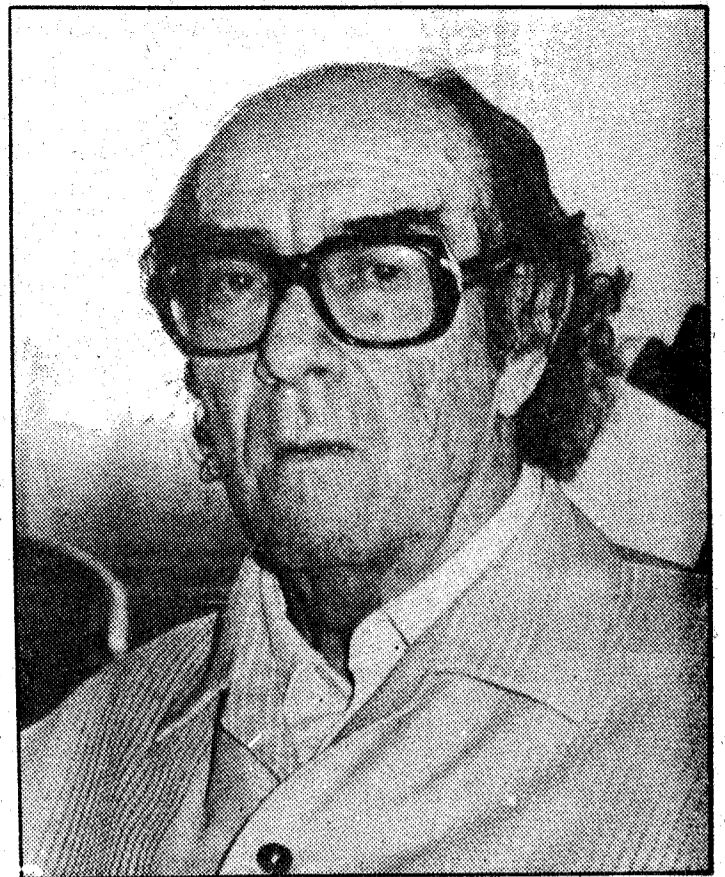
Vaig llegir Vinyoli molt tard, jo que era infatigable lector de poesia. La primera ortodòxia imperant en el petit món poètic no li feia gaire cas perquè no era prou puritat. La segona ortodòxia imperant —la del realisme a raig fet— no li feia gaire cas perquè devia ser considerat com a líric. Llegint poesia realista a tot drap m'agafà un empatx de poesia; no em guarien d'aquesta malaltia justificadíssima els nous poetes, llevat d'en Comadira. Sols podia ingerir dosis mínimes d'Estellés o Blai Bonet, i continuar passejant-me, com ho fet sempre, amb molta honra i joia, per l'univers poètic de Foix. Vaig consultar un remei per aquesta malaltia a Maurici Serrahima i em digué: "Llegeix Vinyoli i tot anirà bé". Coincidí aquest fet amb les edicions que des d'Ariel, Xavier Folch anà preparant de les poesies passades i presents de Vinyoli. I ell m'ha fet companyia aquests darrers anys fins a dur-me a aquell meravellós "Passeig d'aniversari". Gil de Biedma deia un dia que els poetes quan es fan grans perden alè i es repeteixen. Però el cas de Vinyoli ha estat ben bé l'inrevés. Es tracta d'una poesia que va creixent amb el temps i que no parteix del no-res sinó del molt. El Vinyoli primerenc em va fer tornar a llegir Carles Riba. El Vinyoli tardà em va endinsar en uns camins on lírica i humanitat ardent, sofrent i joiosa anaven tant estretament lligades que la poesia recobrava tots els seus sentits.

Vaig tractar poc en Vinyoli. El just per apreciar-lo i respectar-lo. Però ell em tenia a mi per un Maragall "consorte". Jo era el marit de la meua dona i poca cosa més. Això no em va ofendre mai. Al contrari m'alagava, perquè en Vinyoli, amic dels Maragalls, tractava la meua dona amb una exquisitat i una sensibilitat exemplars. Convé recordar ara i dir-ho ben alt que el senyor Joan Vinyoli era tot un cavaller. Però no va tenir sort en aquesta societat, ni en els anys de la democràcia, encara que fos cada vegada més llegit.

Aquesta societat és de vegades d'un fariseisme que fa fàstic. No li van donar el premi d'Honor de les Lletres Catalanes, suposo perquè no complia les condicions del frenètic moralisme de determinada gent de l'Omnium. No li van donar la Medalla d'Or de la Generalitat per algun estrany misteri que algun dia esbrinaré i diré bé clar. El van plorar molt quan va morir. Però ara quan li han donat un premi a Madrid el nostre diari en català quasi no n'ha fet cas. Encara que hauria organitzat un gran rebombori patriòtic si el premi l'hi haguessin donat a Catalunya. Som així de llestos. Es clar que el nom del premi de Madrid és un disbarat com una casa. Però això no treu que calgui fer fàstics que en Vinyoli hagi estat reconegut enmig d'altres poetes de totes les llengües hispàniques. Després de mort, en Vinyoli ha guanyat una batalla per Catalunya. Aquella Catalunya que masses vegades se'l mirava despreciant.

No sé com continuaré llegint poesia després d'aquest silenci

obligat i etern d'en Vinyoli. No sé si tornaré a caure en la meua vella malaltia que em produïa l'empatx de realisme. No tinc en Maurici Serrahima perquè em doni bons consells. Però confio que el paladar que em ressuscita la paraula poètica de Vinyoli m'obligui a tornar a rellegir poetes catalans que tinc oblidats i que vaig llençar a les tenebres exteriors en els anys del realisme impenitent. Perquè els joves poetes encara no m'arriben a conduir a fer les paus amb la poesia. Ho sento. Són mestres de la paraula i de la rima, de la tècnica i del vocabulari, però els costa molt travessar aquella frontera que hi ha entre el fabricar versos i el fer poesies. Es clar que la poesia ha estat sempre escassa, però el seu impacte és per sort de llarga durada. Retrobar en un llibre un bri de poesia significa tornar a poder veure el món on mateix i els altres sota una nova llum. Deixar de llegir poesia fa aclucar els ulls davant la vida. Però em sembla que aquesta de rellegir Vinyoli i de la mà d'ell anar resseguint el pluralista món

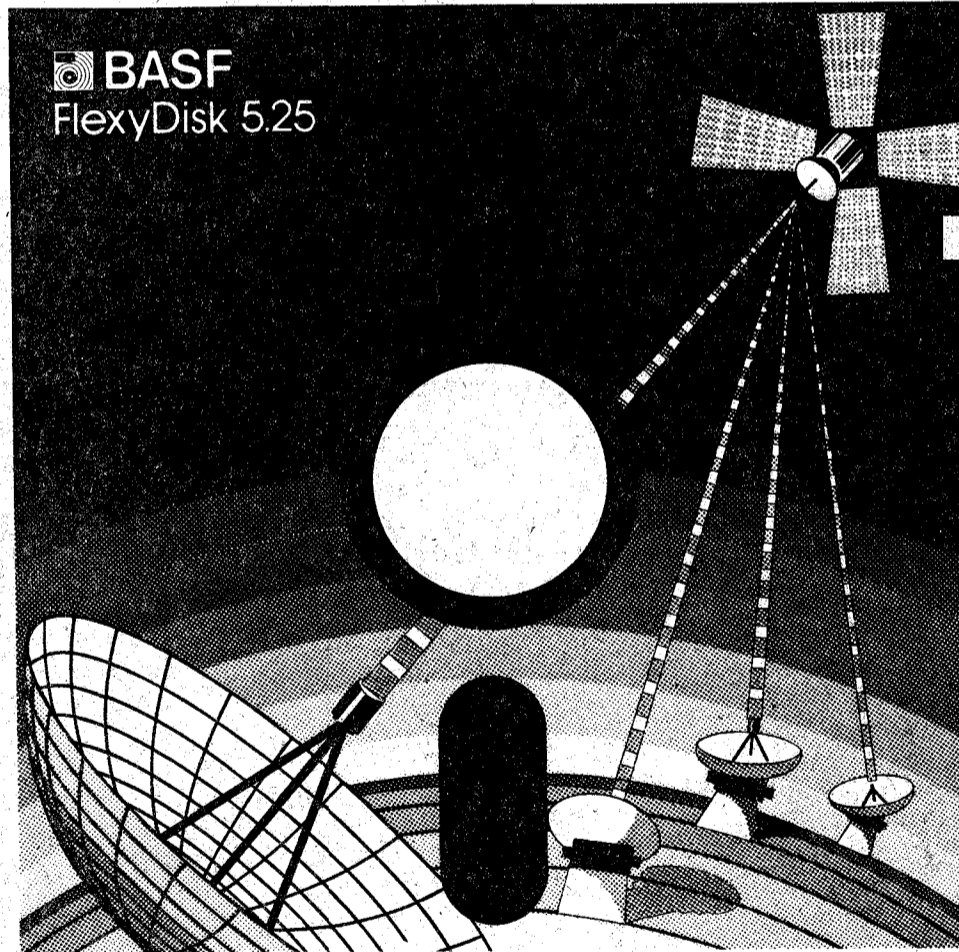

Joan Vinyoli

de la poesia catalana tan ric i variat si no es llegeix amb ulleres doctrinàries, puritanes i patriotes. Ara cada vespre vaig a dormir llegint un bell vers de Maragall. Per alguna cosa es comença; però em sembla que aquesta història que he explicat de la meua reconciliació amb la poesia a tra-

JAUME LORÉS

BASF Flexy Disk®
Seguridad de datos a través de tecnología punta.

Los Expertos se comunican con BASF FlexyDisk

Los expertos, en los más diversos sectores, seleccionan BASF FlexyDisk. Porque les garantiza la seguridad de disponer en todo momento de los datos de trabajo.

Esta seguridad de datos y la casi ilimitada duración de BASF FlexyDisk, son consecuencia de la Alta competitividad científica tecnológica de BASF. Una empresa líder mundial en los sectores físico-químico.

Esta situación puntera del BASF FlexyDisk se confirma por:

- Emplear en su fabricación materiales concebidos según los últimos adelantos tecnológicos.
- El avanzado proceso tecnológico que se ha utilizado para su puesta a punto.
- Los rigurosos métodos científicos con los que se controla y verifica, constantemente, su proceso de producción.
- La fiabilidad con que se revisa, una vez más, cada BASF FlexyDisk antes de salir de la fábrica.

La rentabilidad de los microordenadores se multiplicará en el futuro.

En consecuencia, los departamentos de investigación y nuevos desarrollos incrementan sus esfuerzos en la línea más avanzada para conseguir entre otros progresos, una densidad de almacenamiento veinte veces superior a la actual.

- Fina pigmentación.
- Finas capas metálicas.
- Media magneto-óptica reversible.

BASF FlexyDisk 5.25", 5.25" HD, 8"

Absoluta seguridad de datos y funcionamiento con una duración muy superior: un promedio de 35 Mill. de pasadas por pista.

BASF FlexyDisk Science 5.25", 5.25" HD

La máxima calidad para condiciones de aplicación difíciles. Estable a la temperatura hasta + 70° C. Comprobación de la superficie al cien por cien. Duración de uso: un promedio de 70 Mill. de pasadas por pista.

BASF FlexyDisk 3.5"

El FlexyDisk con muy alta densidad de grabación para la nueva generación de mini sistemas.

SOLO PARA COLECCIONISTAS

1.800 únicos ejemplares Casa Real Española Desde Reyes Católicos a la actualidad. Encuadernación de lujo Precio especial 4.800 ptas. mas gastos de envío. Envíos por riguroso orden de pedidos.

EXCLUSIVAS SOMA, S.A.
Blasco de Garay, 41
28015-MADRID
Tel. 244-11-05

¿Ha hecho ya su declaración de humanidad?

Teléfono (93) 205 14 14